

Henry James şöleni

'Londra Kuşatması', içerdiği yedi ayrı anlatı ile hem Henry James sevenlere müthiş bir okuma şöleni hem de bu büyük ustayı yeni tanıyacaklar için üstadın tüm yönlerini anlayacak farklı okumalar vaat ediyor.

METİN CELÂL
metincelal@gmail.com

Henry James klasikle modern arasında geçişi sağlayan yazarlardan sayılır. İngiliz dilinin en büyük yazarlarından olduğu ise tartışmasızdır. İnsan ilişkilerini, günlük yaşamdaki sıradan görünen olayları, ince ayrıntıları oya gibi işleyerek gerçekte yaşandığı gibi tüm muğlaklıklarıyla, çelişkileriyle birlikte anlatır. Olayların, davranışların arkasında yatan etkenleri incelemeyi, derinlemesine anlatmayı sever.

ABD'de doğan James, sonradan İngiltere'ye yerleşmiş ve ölümünden bir yıl önce 1915'te İngiliz vatandaşı olmuş. Eserlerinde sıkça rastladığımız İngilizlerle Amerikalılar arasındaki ilişki, anlayış farklılıkları, çelişkiler, örf ve âdetlerdeki uyumsuzluklar eserlerinde önemli bir unsurdur. İngiliz toplumuna dışarıdan bir bakışla yaklaşır ama onların hayatlarının en ince ayrıntılarına nüfuz eder.

Henry James'in Türkçede yayımlanan yeni kitabı **'Londra Kuşatması'** bir derleme. Kitabın tanıtımında **"Henry James'in hayatı boyunca yazdığı 100'ü aşkın hikâye arasından Ünal Aytür tarafından özenle seçilip çevrilen bu yedi öykü, başka çağın insanların bugüne de miras kalan dertlerini konu alıyor"** deniliyor. Evet, James başka çağın, hatta başka sosyal yapıların, sınıfların öykülerini anlatıyor ama yaşananlar bize öyle yakın ki şaşırmamak elde değil. **Araya yıllar girse de başka bir toplumda geçse de yaşananların bize pek de yabancı olmadığını görüyor ve ilgi ile okuyoruz.** Kuşkusuz bunda büyük usta Henry James'in anlatım gücünün etkisi büyük.

Ünal Aytür, akademik düzeyde Türkiye'de İngiliz edebiyatının tanınmasında, anlaşılmasında büyük emek vermesinin yanında yaptığı çevirilerle de önemli katkıda bulunmuştur. Kitabın girişindeki uzun önsözü bu birikimin sonucu olarak okumak gerek.

Henry James kısa yazamayan yazarlardan. Bu kitapta yer alan öyküler de birer novella olarak değerlendirilebilir. 25-100 sayfa uzunluklarda, her biri ayrı birer kitap olarak yayımlanabilecek nitelikte eserler.

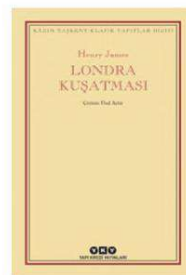
Kitaba adını veren 'Londra Kuşatması'nda Amerikalı bir kadının İngiliz toplumunda kendine yer edinme çabası anlatılıyor. Dört-beş evlilik yap-

mış, başından birçok macera geçmiş olan güzel, alımlı ve çekici kadın, kendinden yaşça küçük genç bir baronun kalbini çalmayı başarmıştır. Şimdi sorun geleneklerine sıkı sıkıya bağlı, muhafazakâr annesinin engel olmasına fırsat vermeden bu evliliği gerçekleştirmektir. Henry James olayları kadının sakin tabiatlı, olaylara pek dahil olmak istemeyen bir erkek arkadaşının bakış açısından anlatır. Kadının evliliğinde, bu arkadaşın söyleyecekleri çok önemli etki yapacaktır ve adam dürüstlük ve dostluk arasında kararsız kalır.

Sanatçıların dünyaları, yaratma sancuları, aileleriyle, hayranlarıyla ilişkileri Henry James'in hep ilgi alanında olmuş. Bu kitaptaki 'Geleceğin Madonnası', 'Beltraffio'nun Yazarı' ve 'Orta Yaşlar' bu sorunları ele alan anlatılar. Tasarlayıp hayata geçireme, düşünce ve sanat arasındaki uzaklık ve bu ilişkinin vereceği zararlar, yaratma kaygıları, yaşlılık nedeniyle eserini tamamlayamayacağı endişesi gibi sanatın, edebiyatın temel sorunlarını işlerken yine insan ilişkilerinin ayrıntılarına dalyor James.

'Dört Karşılaşma'da uzun bir Avrupa gezisinin hayali ile yıllarını tüketmiş bir genç kızın bu hayalle hayatın gerçeklerinden uzaklaşması anlatılıyor. 'Evlilikler'de bir süre önce annesini kaybetmiş bir genç kızın babasının yeni evliliğine mâni olmaya çalışırken yaşadıklarını görürüz. Kitabın en ilginç öyküsü belki de gelir kaynağı belirsiz olmasına rağmen şatafatlı bir yaşam süren bir aileye öğretmen olarak katılan gençle öğrencisi arasındaki tutkulu ilişkiyi anlatan 'Öğrenci'.

'Londra Kuşatması', içerdiği yedi ayrı anlatı ile hem Henry James sevenlere müthiş bir okuma şöleni hem de bu büyük ustayı yeni tanıyacaklar için üstadın tüm yönlerini anlayacak farklı okumalar vaat ediyor. ■

LONDRA KUŞATMASI
Henry James
Çeviren: Ünal Aytür
384 sayfa, 42 TL.